DISPUTATIO
DE
JURISDICTIONE

Quam

C. D. A.

Permiſſu Ampliſſimi JCtorum ordinis in illuſtri Salanâ

PRÆSIDE

Dn. JOHANNE SVEVIO J.U.D.
Profeſſore publico, & Dicaſterij Provincialis Aſſeſſore:

Publicè in acroaſi JCtorum diſcutiendam proponit

Ad diem 1. Auguſt.

CHRISTOPH CARLL von Brandenſtein.

BIBLIOTECA NAZ. VITT. EM. ROMA

JENÆ
Excudebat Chriſtophorus Lippoldus,
ANNO M. DC. VII.

Illuſtriſſimo ac Potentiſſimo Principi, ac Domino, Dn. CHRISTIANO II. Electori Saxon: &c. à Conſiliis intimis, Magnificis, Nobilitate generis, ſapientia, doctrina, eloquentia, virtutumq; laude eminentiſſimis viris,

Dn. CASPARO à SCHÖNBERG in Pulsnitz / Judicii Appellationum ſupremi Præſidi digniſſimo &c.

Dn. CHRISTOPHORO à LOSS Juniori in Bilnitz *&c.*

Dominis ſuis & Patronis, ſummo obſervantiæ ſtudio colendis.

MAGNIFICI ATQ; EMINENTISSIMI VIRI, EX ERUdito diſputationum uſu, tanquam ex fonte puriſſimo, in omnes ſtudiorum & totius vitæ humanæ partes, rivulos limpidiſſimos politioris literaturæ, maximarumq; utilitatum, diffundi & dimanare omnibus conſtat, hoc enim medio, ſæpè veritas profundo puteo demerſa eruitur, ac ſæpius agitata, magis in lucem ſplendeſcit, hinc fit, ut adhibita placida, veritatisq; indagatrice collatione, tenebricantes illæ nebulæ, ex lacunis traditionum & communium opinionum, nobis offuſæ, feliciter diſcutiantur, & hoc ipſum Veteres JCti in conſtituenda juris arte mira dexteritate præſtiterunt, de Herennio Modeſtino legimus, eum decaprotias & Jcoſaprotias, mixta eſſe munera, & notando & diſputando benè & optima ratione decreviſſe, de Æmilio Papiniano Paulus refert, in ejus auditorio graviſſimas controverſias occurriſſe, & exquiſito differendi examine deciſas ac definitas fuiſſe. Hoc ipſum ego meeum perpendens, & apud Muſas fructum decerpere cupiens, diſputationem: de Jurisdictione, abſtruſam ac ſui difficultate dudum nobilitatam, captumq; meum, qui impubertatis annos jam egredior, longè ſuperantem, publicè diſcutiendam propoſui. Hoc literarium & levidenſe munuſculum, V. M. offero & conſecro, ut & ſtudiorum meorum rationem declararem iisdem & obſervantiam meam teſtificarer, obnixè rogans ut id benigno vultu ſuſcipere & me poſthac ſuæ benevolentiæ fotu proſequi non dedignentur. Valete viri Eminentiſſimi àthleticè. Dabantur Jenæ 26 Jul: A. 1607.

V. M.
Obſervantiſſ.

Chriſtoff Carl von Brandenſtein.

De Jurisdictione

I.

JURISDICTIONIS MATERIA pro Juris civilis parte nobiliſsima ac difficilima, antiquitatisq; doctrina literatiſsima meritò, habetur, cum clauſtra civilis diſciplinæ continere, nec unquam ita de ea dictum eſſe, ut ſatis explicata videatur, doctiſsimi quiq; teſtẽtur:

Govean. ad Petr: Caſtellan. Duar. de Jurisdict. c. 1. unde in ea inveſtiganda tam turpiter antiquitatis ignoratione lapſos Interpretes fuiſſe, Muretus dicit, ut in cæteris juris articulis aliquid quidem vidiſſe, in hoc autem planè cæci fuiſſe videantur: ex antiquioribus moderatius Mureto teſte, Accurſius inſanit, & pauca quædam erroris & inſcitiæ ſemina ſparſit, ex recentioribus primus Antonius Goveanus hujus tàm reconditæ materiæ adyta penetraſſe & clauſtra reſeraſſe cenſetur, quo nomine meritò ei à Cujacio & Anton: Fabro, poſtpoſitis omnibus Juſtinianei juris interpretibus, palma defertur,

II.

Jurisdictionis vocabulum à juredicundo derivatur *a* ac in genere *b* vel ſpecie ſumitur, *c*

a l. 1.

a l. 1. junct: rubric: de Jurisdict: l. 12. de vulg: & pupillar: ſubſt: Govean: Duaren: Cujac: Donell: Vacca ad rubr: Muſcorn: Pincier: Alit: Gloſſ: Azo. Tiraquell: qui à jure & ditione derivant *b* exemplo adoptionis, cognationis, &c. l. 2. §. 23. de O. J. l. 7. §. 2. & l. ſeq de offic: procoſ: l. 1. de offic: ejus cui mandat: eſt Jurisd: l. 3. junct: rubr: de Jurisdict: l. 16. de offic: præſid: Duaren: c. 1. de Jurisd. & lib. 1. diſput. anniverſ. c. 53. Longovall. de Jurisd. contra Gillot. n. 3. Leſcur. in ſua prælect: de Jurisd. in fin. Muſcorn. n. 11. Gœdd. ad l. 99. de V. S. &c. 5. de contrah. & committ. ſtip. concl. 14. Scip. Gentil. de Jurisd. c. 2. Vult. 1. Jurispr. Rom. c. 12. Franciſc: de Clapper. ad l. 3. de Jurisd. Loriott. tract: 2. ax: 2. Contrarium nempe Jurisdictionem non eſſe genus Imperii fortiter propugnant Ant. Vacc. ad rubr. & l. 2. h. t. Charond. Muret: hic, Obrecht. de Jurisd. c. 2. Bellon. 3. ſupp. 6. Pincier. c. 2. Vid. Govean. ad l. 3. h. t. n. 10. Donell. 17. comm. 8. Vasq. illuſtr. controv. lib. 1. c. 4. n. 2. Forcatul. dial. 120. n. 8. Hott. 7. obſ. c. 16. *c* l. 1. §. fin. de offic. ejus cui mandat. eſt Jurisd. l. 5. l. 6. l. 16. l. 17. h. t. l. 4. §. 6. de offic. procoſ. & leg. Duaren. d. lib. 1. disp. 53. Vincent. Cabot. 2. disp. 9. Dn. Arum. disp. p. 2.

III.

In genere eſt notio *a* cauſarum *b* cum exequendi poteſtate. *c*

a l. 99. de V. S. l. 1. §. 4. de offic. præfect. urb. l. 8. de calumniator Donell: 17. commentar. c. 6. Gentil. c. 1. Obrecht. c. 1. Gœdd. ad l. 99. de V. S. Hackelm. illuſtr. quæſt. disp. 1. theſ. 25. Interpretes ſi conſulueris, tot habebis definitiones, quot capita, Alit. Accarſ. in l. 3. h. t. Govean. lib. 2. de Jurisd: Alciat. 2. dispunct: 24. Charond. n. 5. Vacon: à Vacun: 6. declarat. jur. 77. Loriott. tractat. 2. ax. 2. Forcat. dial. 120. n. 4. Vult. 1. Jurispr. c. 12. Clapper. concl. 1. n. 2. Longovall. Muret: tract. hic *b* ſive civilium ſive criminalium d. l. 1. §. 4. de offic: præfect: urb:

l. 1. de

l. 1. de offic. ejus. eleg. hoc: defendit Longovall: & Loriott. contra Gillot: qui imperium in executionibus tantum ſententiarum conſiſtere & vim ſuam exerere contendit, ac Muſcorn: contra Charond. ac Hott. n. 16. *c* quæ Jurisdictionem à ſimplici notione, cujus pedanei judices capaces ſunt, diſcerint, hi enim omni poteſtate exequendi deſtituuntur l. 5. l. 15. de re judicat: l. ult: C. ubi & apud quem cognit: in integr: reſtit: agit: l. 5. C. de judic: Duar. c. 6. de Jurisd. & ad d. l. 15. de re judic. Don. 17. com. 6. Forner: Gœdd. ad l. 99. de V. S.

IV.

Diſpeſcitur in imperium & Jurisdictionem.

d. l. 2. §. 23. de O. I. l. 1. & l. ult. de offic. ejus. de ſimplici ſermo hic nobis non eſt, nulla enim Jurisdictio ſine coercitione modica invenitur teſte Paulo in d. l. ult: nec Ulpianus in l. 3. h. t. ſpecies Jurisdictionis ſibi tractandas aſſumens ejus meminit, ſicuti id eleganter probat Alexand: Turaminus epiſtol: academ: 8. Donel. 17. com. c. 6. Obrecht. c. 1. Gentil. c. 2. de Jurisd. Gœdd. ad l. 215. de V. S. n. 10. Imperium aliis poteſtas publica eſt, cui parere neceſſe eſt, vid. d. l. 215. & ibi Gœdd. de V. S. l. 4. de recept. arbitr. l. 13. de re judicat. Obrecht: c. 3. Hackelm: illuſtr. quæſt. diſp. 1. Franciſc. de Clapper. concluſ. 3. Charon. c. quid ſit imperium.

V.

Imperium vel merum eſt, vel mixtum *a* Merum dicitur purum, ſimplex, ſejunctum à Jurisdictione ſpeciali *b* mixtum quod illi cohæret & admixtum eſt. *c*

 a l. 3.

a l.3.h.t.l.1.§.1.ult.de offic: ejus *b* arg.l.81.de condit: & demonſtrat.l.98.§.6.de ſolut.l.31.depoſ: eleg.Duar.1.diſput. c.53.Oldendorp.ad l.5.de offic.ejus Don. 17. comm. 8. Vasq. 1. controverſ: illuſtr.c. 4.n.2.Govean: ad l.3.h.t. Muſcorn. n. 37. Gœdd.de contrah.ſtip.c.5.concluſ:3.& ad l. 215.de V.S.Vacon: 6.declar.78.n.7.Confirmat hanc interpretationem oppoſitio meri & mixti imperii,quod enim in l.3. h.t.mixtum dicitur, illud in l.ult:de offic:ejus non merum appellatur, ut neceſſe ſit, qua ex re admixta dicitur mixtum,eadem detracta dici merum *c* d. l. 3. l.1. §. fin:l.ult: de offic:ejusDuaren:Donell:Muſcorn: d.loc: Charond: c.de mixt: imper: Bellon: 3.ſupput: c. 5.

VI.

Merum imperium eſt habere gladii poteſtatem ad animadvertendum in facinoroſos homines.

l.3.h.t.l.6.in pr: de offic: procoſ:& leg:l.70.de R.J. Alciat: 2.paradox.7.8.Govean: ad d.l.3.h.t.Duaren: d.c.53.Donell: 17.comm: 8.Cujac: 21.obſ: 30.Sigon.2.de judic: c.4.Muſcorn: n 40.Sverin: repetit: lect: c.6.Walther.lib.1.miſcell.c.2.Gentil.lib. 3.c.3. Charond.c. quid ſit imper. Vasq. 1. controverſ. 4. Cabot.2.diſp.c.5.Vult.1.Jurispr.12.Clapper·concluſ.4. Longovall.part.2.l.3.h.t.Nec in bruta & defunctorum cadavera exercetur arg.l.1.ſi quadr.pauper juncta l.11.§.2. ibi Accurſ.de pœn. l.6.de publ.judic.l.2.C.ſi reus vel accuſat. mort. Vid. Clapper. concl.4.n.6.Obrecht.c.9.Muſcorn.n.46.Gentil.lib.3.c.4.

VII.

Gradus ejus tres conſtituuntur, 1. circa mortem naturalem verſatur 2. circa civilem 3. circa quamlibet graviorem

viorem corporis, bonorum coercitionem, ac exiſtimationem.

arg. l. 28. §. 1. & 2. de pœn. l. 2. de Publ. judic. l. 6. in pr. de offic. procoſ. & leg. l. 70. de R. J. Alciat. 2. paradox. 7. & 8. Cujac. 21. obſ. 30. Robert. 4. ſentent. 22. Sverin. repetit. lect. c. 6. Cabot. 2. diſp. c. 5. Coraſ. 3. miſc. 17. n. 9. Clapper. concluſ. 6. vult. 1. Jurispr. 12. Obrecht. c. 7. Gentil. lib. 3. c. 6. Rectè Cujac. monet, regulam *juris*, cui quod plus eſt, licet, licere debet id quod minus eſt, in mero imperio ſuum officium perdere per l. 6. §. 8. de offic. præſid. juncta l. 8. §. 5. de pœn. quod ipſum tamen non usquequaq; expeditum eſt. Hott. 3: obſ. c. 12. inde etiam *profluit diſtinctio* meri imperii in plenum m& minus plenum de qua vid. Obrecht. c. 3. n. 13. eleg. Gentil. lib. 3. c. 20. Hackelm. illuſtr. quæſt. diſp. 1. th. 25. Dn. Arum. diſput. p. 2. th. 3.

VIII.

Membri abſciſſionem ad tertium gradum rejicimus.

l. 2. de publ. judic. l. 8. §. 3. & 4. l. 10. qui teſtam. fac. poſ. l. 6. §. 6. de injuſt. rupt. irrit. teſtam. c. ult. Auth. ut nulli judic. fac. l. 2. & l. 28. de pœn. Menoch. lib. 1. de arbitrar. judic. quæſt: 87. n. 9. Delrio ad l. tranſigere C. de transact. n. 44. Valaſc. ad l. 3. h. t. Gentil. lib. 3. c. 8. Vid. Farinac. part. 1. de delict. q. 19. n. 25: Obrecht. c. 7. Muſcorn. n. 58. Hackelm. illuſtr. quæſt. diſput. 1.

IX.

Ob ſubſequentes qnæſtiones inculcanda hic eſt regula illa Papiniani celebratiſſima: Quæcunq; ſpecialiter lege, vel

vel Senatuconſulto vel conſtitutione principum tribuuntur, mandata jurisdictione non transferuntur: quæ verò jure magiſtratus competunt mandari poſſunt.

Alciat. 2. paradox: 1. Duar: c. 5. de Jurisd. Cuj. Oldend. Muret. Obrecht: Coraſ: Fab: ad l. 1. de offic. ejus cui mandat. Donel. 17. comm. c. 8. Gentil. lib. 3. c. 25. Vacon. à Vacun. 6. declarat. 75. & 78. Fachin. 9. controverſ. c. 97. ſive ſint cauſæ privatæ & pecuniariæ, ſive publicorum judiciorum quæſtiones, de quibus in d. l. 1. Papinianus principaliter agebat.

X.

Conſequitur inde merum imperium mandari non poſſe.

d. l. 1. de offic. ejus l. 6. in pr. de offic. procoſ. & leg. l. 71. de R. J. fac. l. 2. §. 7. de vacat. & excuſat. mun. l. 1. §. 8. ad Senatuconſultum Turpill: videtur enim electa perſonæ induſtria & fides l. un: de offic: præfect: prætor: ut per alium explicari non poſſit. l. un: §. 16. C. de caduc. tollend: Alciat: 2. paradox: 6. Govean. Cujac. Duaren. ad l. 3. h. t. Oldendorp. ad l. 1. de offic. ejus. Coraſ. ad. l. 6. de offic. procoſ. & leg. Petr. Fab. ad l. 71. de R. J. Walther. 2. miſcell. 9. Longovall. part. 3. Cabot. 2. disp. 7. Menoch. 1. arbitr. quæſt. 54. Anton. Vacca ad d. l. 1. de offic. ejus. Obrecht. c. 5. Charond. c. quid ſit imper. Gentil. lib. 3. c. 25. Suerin. repetit.. lect. c. 6.

XI.

Excipit Papinianus unicum abſentiæ caſum non infirmatis, vel alios ab Interpretibus inductos.

d.l.1.de off.ejus cui mandat:l.1.§.8.ad SCtm Turpill:Cujac. Muret:ad d.l.1.Muſcorn:n.134.Obrecht: c. 5. Gentil:lib:3.c. 28. Cabot: 2. disp. 7.

XII.

concesſa Jurisdictione à principe merum imperium nõ videri concesſum.

d. l. 1. de off: ejus.vid:de hac quæſtiqne:Menoch:3.præſumt: 97. Vult: tract: feudal: lib:1. c.5. Borch: c.6. n.35.Longovall:fol. 237.Curt:junct:Valaſc: ad l.3.h.t.n.35.Covarru: pr. quæſt.1. n.9. Sonsbec:part:8. n.23. Weſenb. conſ: 95. Roſenth: c.5. concl:7. Muſcorn. n.17. Hackelm. illuſtr:q. disp:1. Obrecht.c.1. Gentil. libr: 3. c. 23. Dn. Arum: disp. p. 2. Bronch. centur: 1. aſſert: 17.

XIII.

Principis delegatum cauſas meri imperii ſubdelegare non poſſe.

l.6.in pr.de off.procoſ:l.70.de R.J. fac.benè conſiderata l. un. C. qui pro ſua Jurisdict. jud. Menoch. de arbitr: jud:quæſt. 54. Muſcorn: n.136. Fach.1. controverſ:47. vid. Don:17.comm. 22. Gentil: lib. 3. c. 28.

XIV.

Quid de controverſia illa inter Azonem & Lotharium agitata? *a* Azonis ſententiam,quę album apud noſtros tulit calculum amplectimur. *b*

a ſcilicet an Princeps in aliquem merum transferat imperium,an ſaltem ejus exercitionem,hoc voluit Lotharius,illud Azo,pro Lothario Henricus Imperator pronunciavit, rejecta Azonis ſententia,& ideo Lotharius equum ex ſponſione depoſitum obtinuit,unde diverbium ortum,Lotharium iniquum di-

xiſſe,& equum obtinuiſſe, Azonem dixiſſe æquum, ſed equum perdidiſſe *b* l.1.in pr.de off.ejus l.6.in pr.l.8.11.de off.procoſ.& leg.l.3.de Juriſd.l.4.l.6.§.8.de off.præſid.l.2.de in jus voc.Duar. ad l.3.de Juriſd.Vacc.in l.6.de off.præſid. Forcat.in aviar.c.3. n. 3.Muſcorn.n.33 Walther.lib.2.miſcell.c.9.Bronch. 1. enantio. 15.vid. Alciat.2.paradox.6.Dn.Arum.diſput.p. 2. Joachim. Stephan. de Juriſdict.c.3.Gentil.lib.3.c.23

XV.

Mixtum imperium eſt, cui Juriſdictio ineſt, quod in danda bonorum poſſeſſione conſiſtit.

l.3.h.t.mirum in modum contorquent hæc verba Dd.& quisq; ad ſenſum ſuum illa deflectere ſtudet Alciat.2. paradox. c.8.Govean.lib.2.de Juriſdict.Robert.lib.4. ſentent.c. 22. Coraſ.lib.3.miſcellan.c.17.Anton.Fab.4.conject.4. Longovall. ad l.3.h. t. Benè Cujac. in recitat.ad d.l.3.& lib. 20. obſ.c. 30. Hotoman. 7. obſervat.17. Alexander Turaminus epiſtol. forenſ. 14.Walther.1.miſcel.2.Henr.Sverin.repetit.lect. c.6. Cabot.2. diſput.c.8.Gentil.lib.1.c.4.Fachin.9. controverſ.95.

XVI.

Duo exempla mixti imperii ab Ulpiano recenſentur, bonorum poſſeſſionem dare *a* & jubere judicare ſeu judicis dandi licentiam habere. *b*

a Juridictioni tribuitur à Longovallio & Fabro quos refutat ratio l. 3. h.t. ſicuti id demonſtrat Cujac. Turaminus, Gentilis, Cabotius, Waltherus, *b* l.12. de judic. l. 13. de Juriſdict. Alciat. 2. paradox. 7. Cujac. d. lib. 20. obſervat.30. Alex. Tura.

Turamin. lib. ſingul. epiſtol. Academic. 8. Cabot. 2. disput. 9. Coraſ. ad l. 1. de Jurisd. Bellon. 3. ſupput. c. 4. Aliter ſentit Duarenus c. 2. de Jurisd. quem ſequitur Treutler. diſput. 3. vol. 1. theſ. 4. Diſtinguunt inter dare judicem & jubere judicare Muſcorn. n. 160. Charond. c. de mixt. imper. quos bene refutat Donell. 17. com. 23.

XVII.

Ob juncturam illam & commixtionem, quæ in perſona exercente refulget, nil eſt Jurisdictionis quod non ſit imperii & contra.

l. 1. l. 3. l. 4. de Jurisd. l. 12. de judic. Cujac. : 21. obſ. c. 30. Charond. c. de mixt. imper. Cabot. 2. diſp. 9. Obrecht. c. 1. & theſ. 345. Gentil. 1. de Jurisd. c. 3.

XVIII.

Quamvis ſi naturam & vim utriusq; ſpectes inter ſe diſtincta ſint, quoq malè Cujac. negat.

Cujac. 21. obſ. c. 30. Obrecht. th. ult. Bocer. de Jurisd. th. 5. ad quod demonſtrandum Harmenopuli authoritatem arceſſit Cujac. qui tamen Donello noſtro non tantus eſt, cujus audiendi cauſa vadimonium deſeratur, refellit eos l. 3. l. 4. de Jurisd. l. 6. §. 2. de tutel. l. 1. in fin. de offic. ejus ac ipſa coadunatio utriusque, quæ non fit in ipſa ſubſtantia, ſed in perſona exercente conſpicitur, elegant Charond. d. c. Donell. 17. com. 8. Henr. Sver. repetit. lect. c. 6. Gentil. lib. 1. c. 3. Vult. 1. Jurispr. 12. Fab. 4. conject. 4.

XIX.

Quia autem in mixtura illa interdum magis excellit & eminet imperium, re-

ſultant ea, quæ magis imperij dicuntur, interdum occultatur imperium, eminet verò jurisdictio, inde ea quæ magis jurisdictionis ſunt.

l. 4. h.t. Govean. ad d. l. 4. h. t. Don. 17. comm. 8. Gentil. lib. 1. c. 3. Cabot. 2. disput. 8. Coraſ: 3. miſcell: 17. & ad l. 4. de Jurisd. Sver. repet. lect. c. 6. Obrecht. c. 12.

XX.

Magis imperij, ſunt jubere cavere prętoria ſtipulatione, in bonorum poſſeſſionem mittere, in integrum reſtituere.

d. l. 4. de Jurisd. l. 26. ad municipal. l. 1. l. 4. §. 3. de damn. infect. & hæc denegantur magiſtratibus Municipalibus ſicuti eruditè diſſerit Cujac. ad l. 4. h. t. Donell. 17. com. 8. Gentil. lib. 1. c. 3.

XXI.

Quò referenda ſit tutoris datio, in ancipitem diſquiſitionem venit; Ulpianus ſanè eam nec jmperij nec jurisdictionis eſſe, ſed ei ſoli competere cui nominatim hoc dedit vel lex vel SCtum vel princeps, perſpicuè aſſerit.

l. 6. §. 2. de tutel. §. 3. inſtit. eodem l. 2. l. 19. l. 8. de tutor. & cur. dat. nihilominus tamen ad officium jus dicentis pertinere idem Ulpianus ait in l. 1. de Jurisd. ac in ea exerceri Jurisd. & imperium Donellus probat 17. comm. c. 8. Gentil. ad orat. Divi

Divi Marci c.1. Dicendum videtur tutoris dationem vigore Juriſdictionis quidem non competere, in ea tamen jam conceſſa exercenda & perficienda, refulgere Juriſdictionem ac imperium & ita accipio Ulpianum in l. 1. h. t. ac Paulum in l. 12. de offic. procoſ. & legat. Vid: de hac quæſtione Dd. diverſiſſimas opiniones Duar. c. 5. & ad l. 3. de Juriſd. Cujac. ad l. 1. eodem Franciſc. de Clapper. concluſ. 15. Bellon. 1. ſupp. 2. Sverin. c. 6. repetit. lect. Muſcorn. n. 164. Longovall. part. 3. l. 3. h. t. Oldendorp. ad l. 1. de offic. ejus. Petr. Fab. ad l. 70. de R. J. Anton. Fab. juriſpr. Papin. ſcient. tit. 12. princip. 1. illat. 14. Vacon. à Vacun. 6. declar. 78. Coraſ. 5. miſcell. 24. Vaud. 1. q. 22. Bronch. 1. enant. 13. Guibert. quæſt: memorab. c. 10. Obrecht. de patrocin. pupill. th. 50. Hackelm. illuſtr. quæſt. diſp. 1. Dn. Arum. exercitat: Juſtin. 3. Harprecht. ad §. 4. inſtit. de Attilian. tutor.

XXII.

Cum autem ea, quæ, jure Magiſtratus competunt mandari poſſint, etiam mixtum imperium mandari poſſe neceſſe eſt.

l. 1. §. fin. l. ult. de offic. ejus. nullus ferè recentiorum hoc negavit, Duar. c. 7. de Juriſd. Cuj. Oldendorp. Fab. ad d. l. 1. de offic. ejus. Coraſ. ad l. 3. h. t. qui tamen ex parte diſſentit, ſicut etiam Franciſc. de Clapper: concluſ. 8. Longovall. part. 3. Charond. c. de mixt. imper. n. 26. Don. 17. comm. 8. Muſcorn. n. 173. Vacon. 6. declar. 8. Gentil. lib. 2. c. 24. Obrecht. c. 10. Antiquiores, ea jure magiſtratus competere & mandari poſſe, ſibi perſvaſerunt, quæ infimis ſeu municipalibus fuere permiſſa, quod merum ſomnium eſt, ac rationibus futiliſſimis ac refutatione non dignis nititur, quid eis proſit l. 9. §. 1. de offic. procoſ. & legat. non video, per libellum, judicem, vel delegationem quis ſanus intelliget, exactè §. illum explicat Budæus

Alciat. Petr.Stella Longovall. in commentar. ad d.§.Obrecht: c. 10.Gentil.lib.1.c.29.Anton.Fab.in rational.ad d.l.9.

XXIII.

Nil patrocinatur Dd.l.2.C.de pedan: judic.aliàs difficilima,cujus ſenſus rectè perceptus eorum ſententiam magis evertit, quam confirmat, tota ſiquidem de dandis judicibus,non mandanda juriſdictione loquitur.

Vid. Donell.17.comm.22. Coraſ. Longovall. ad d.l.2. C.de pedan.judic.Clapper.concluſ.2.Charond.c.quid ſit Jurisd.n.9. Vacon.6. declarat.82.Muſcorn.n.173.Gentil.lib.2.c.2.

XXIV.

Mandata Jurisdictione quid tranſeat videamus : totum Jurisdicundi officium tranſire ex Ulpiano conſtat, ac conceſſa Jurisdictione etiam ea conceſſa videri, ſine quibus explicari non poteſt, Jabolenus ait.

l.1.§.4.de ſuſpect.tutor.l.2.de Jurisd.Govean. Cuj.ad l. 1. de Jurisd. Duar.c.7.Robert. 4. ſent.22. Franc. de Clapper. concl. 16.n.1.Zaſ.Coraſ.ad d.l.2.Bellon.1.ſupput.c.7. Petr. Fab. ad l.1 70:de R. J.

XXV.

Tranſit mixtum imperium *a* cognitio de ſuſpectis tutoribus *b* judicis dandi licentia *c* reſtitutio in integrum. *d*

a d.l.1.§.fin.& l.ult.de offic. ejus *b* mandari poteſt & mandata generali Jurisdictione tranſit l.4. de offic. ejus l.1. §.4. de ſuſpect.tutor.§.1.inſtit.eodem Govean. ad l. 1. de Jurisd. Duaren.c.7.Petr.Fab.ad l.70.de R. J. Sverin.repetit.lect.c.6.Pac. centur.1.quæſt.48.& 53.Oldendorp.Muret.ad l.4.de offic. ejus Obrecht.c.5.Gentil.lib.1.c.5. Anton. Fab. Jurisprud. Papin.ſcient. tit. 12. princip.1. illat.14. *c* l.3. de Jurisdict. l.12.de judic. Duaren.c,5.Cujac.ad l. 3.h.t.Gentil.lib.2.c. 10. Specialiter hanc poteſtatem lege deferri malè ſtatuunt Govea. Coraſ. ad l.3. de Jurisd.Hottoman. 2. obſ. c.1.& 3.obſ.c.4. *d* l. 3. de reſtitut. in integr. l.26.ad municipal.l.ult. C. ubi & apud quos in integr. reſtit. quæ tamen lex in ultimis verbis difficultate non caret Duaren.ad d.l.ult. Vacon. à Vacun. 6. declarat.81. Longovall. part.3.n.15.Gentil.lib.1.c.32.

XXVI.

Non tranſeunt quæ ſpecialiter lege deferuntur ut cauſæ voluntariæ Jurisdictionis *a* conſilii exercitium *b* transactio de alimentis. *c*

a l.2.de offic.procoſ.& legat.l.1.de offic. Jurisdic.l. 4. de adopt.l.1.C.eodem.Paulus lib.2.ſentent.c.25.De legis actionibus vid.Duaren.c.5.h.t.Oldendorp.Coraſ.ad l.4.de adopt.Robert. 1.animadverſ.c.21.Cujac.in notat.ad animadverſ. c.21.& 15.obſervat.16.Hottoman.lib.1.reſponſ. amicabil. c.30. Jacob. Ræ-vard.de auctor. prudent. c.2. Charond. 1. veriſimil. 3. Anton. Fab.Jurispr.Papin. ſcient.tit. 10.princip.4. illat. 2. Gentil. lib. 1. c. 34. *b* l.2. in pr.de offic. ejus, malè Accurſius interpretatur authoritatem manumittendi præbere Muret. ad d. l. 2. Obrecht. c.5. *c* l. 8. §. 17. & 18. de transact Duaren. ad l. 3. h. t.

XXVII.

Acquiritur juriſdictio vel jure magiſtratus vel ex mandato, vel enim lex dat, vel magiſtratus mandat, unde propria & aliena Juriſdictio.

l. 1. de offic. ejus l. 5. l. 6. de Juriſd. lex dare deferre dicitur, magiſtratus mandare, eruditè Donel. 17. com. 8. Obrecht. c. 10. Gentil. lib. 2. c. 12.

XXVIII.

Hinc elegans quæſtio ſuboritur, an Juriſdictio in dubio cumulativè an privativè conceſſa videatur, & prius amplectimur.

procedit cum reſpectu principis concedentis arg. l. 18. C. de ſolut: C. un. in fin. de prohibit. feud. alienat, per Frideric. tùm reſpectu magiſtratuum l. 1. C. de offic. præfect. urb. l. ult. C. de Juriſd. §. & judicare Authent. de defenſor. civit. Menoch. 2. præſumt. 18. Chaſſan. conſvetud. Burg. rubric. 2. §. 1. gl. ult. n, 30. Weſ. conſ. 93. Mynſing. 6. obſervat. 99. Teſſaur. deciſ. 132. Muſcorn. n. 34. Dn. Arum. diſp. p. 2.

XXIX.

Mandatam Juriſdictionem qui ſuſcepit nil proprii habet, ſed ejus qui mandavit Juriſdictione utitur *a* unde etiam ab eo non appellatur mandator, ſed ſuperior. *b*

a l. 1.

a l. 1. §. 1. de offic: ejus l. 16. de Jurisdict: lex n. proprio jure transfert Jurisdict: magiſtratus tantum uſum exercitionem, non jus & poſſeſſionem l. 5. de Jurisdict: Donell: 17. comm. Muret. ad d. l. 1. de offic. ejus *b* l. 1. §. 1. quis & à quo appell: aliàs idem à ſeipſo appellaretur Duaren: c. 8. Weſenbec: in paratit: ad d. tit: Muret: d. loc: Longovall: in l. 2. C. de Pedan: judic: part: 1. Obrecht: Gœdd: de ſequeſtrat: c. 1. n. 65. theſ: 160.

XXX.

Quod ſecus eſt in judice dato *a* qui longè ſejungendus eſt in hac materia, ab eo cui mandata eſt Jurisdictio. *b*

a l. 21. §. 1. de appellat: l. 1. in pr. l. 3. quis & à quo appel: qui variis in jure nominibus appellatur, datus l. 46. de judic: ſpecialis l. ult: C. eodem, delegatus l. 15. de re judicat: Pedaneus l. 2. l. 4. l. 5. C. de Pedan: judic: rationem reddit Govean: in rubric: de Jurisdict: arbiter l. 1. C. de Pedan: judic: pulchrè Coraſ: ad l. 3. h. t. *b* hunc errorem interpretum non diſtingventium judicem delegatum ab eo cui mandata eſt jurisdictio primò notaſſe Contium Cujacius in recitat: ad l. 6. ſcribit, & ſanè præcipua differentia, unde reliquæ repullulant, in eo conſpicitur, quod nec jurisdictionem, nec imperium habet l. 5. l. 15. in pr. de re judicat: ſed tantum notionem, nec igitur judicem dare poteſt l. 5. C. de judic. niſi à principe datus ſit d. l. 5. Plures accumulant Duaren: c. 8. & ad l. 7. de pact. Donell: 17. comm. 6. & ad l. 5. de re judic: Obrecht: theſ: 154. Vult: ad l. 1. C. de jurisdict. n. 22. Gentil. lib. 2. c. 8. Vid. Budæ: ad l. ult. de ſenator. Longovall. ad l. 2. C. de pedan. judic. Charond. c. de mixt. imper. Govean. in rubric. de Jurisdict. Cujac. Novell. 53. Bodin. de republ. lib. 3. c. 5. Muſcorn. n. 159. Gœdd. de ſequeſtrat. c. 1. n. 65. Cabot. 2. disp. 8.

XXXI.

Occurrit legatus proconſulis, qui in multis cum eo, cui mandata eſt juriſdict. convenit, in eo tamen differt quod multa ſingularia & ſpecialia habet.

l. 6. §. 1. l. 13. de offic. procoſ. & legat. Petr. Fab. ad l. 70. de R. J. Gentil. lib. 2. c. 10. quoad mandatam juriſdictionem non eſt diſſimilis ei cui mandata eſt juriſdictio, æquè enim aliena juriſdictione utitur, ac ille cui mandata eſt, nec poſt eam mandatam, aliquid proprii, quod antea non habuit, accipit, aliter atq; Cuja cius d. l. 13. de offic. procoſ. & legat. & l. 4. de offic. ejus explicat. 7. obſervat. c. 21. vid. Oldendorp. ad d. l. 13. Muret. ad l. 4. Donell. 17. com. 8.

XXXII.

Mandata enim juriſdictione tutorem dare *a* manumittere poteſt *b* ac ab eo proconſul. appellatur. *c*

a l. 15. de offic. procoſ. & leg. l. 1. §. de tutor. & curator. dat. ab his §. ult. inſtit. de Attilian. tutor. *b* l. 2. l. 3. de offic. procoſ. & leg. l. 17. de manumiſſ. vindict. Oldendorp. ad l. 3. de offic. procoſ. Donell. 17. com. 8. Charond. 1. veriſim. 3. Gentil. lib. 2. c. 10. Dn. Arum. diſp. p. 1. Alit. Cujac. 1. obſervat. 1. Robert. lib. 1. recept. lect. c. 28. Hottom. lib. 2. amicab. reſponſ. c. 1. Bodin. 3. de republ. *c* l. 2. quis & à quo appell. vid. Govea. ad l. 1. de Juriſd. Petr. Fab. ad l. 70. de R. J. Cuj. lib. 7. obſ. c. 21. Weſ. in paratit. ad d. tit. Gœdd. de ſequeſtr. ca. 1. n. 65. Gent. d. c. 10.

XXXIII.

Aliena juriſdictio vel eſt mandata,

de qua dictum, vel prorogata, eſt enim receptum, ut ſi quis major vel æqualis ſe ſubjiciat jurisdictioni alterius, poſſit ei & adverſus eum jus dici.

l.14.de jurisdict.l.4. de recept. arbitr.l.13. §. 4.ad SCtum Trebellian. eleg: Ulpianus in l.1.de judic. ait, ſi ſe ſubjiciant aliqui jurisdictioni & conſentiant, inter conſentientes cujusvis qui tribunali præeſt, vel aliam jurisdictionem habet, eſſe jurisdictionem fac.l. 15. h. t. l. 1. l. 3. C. eod. Govean. Duaren. Cujac. Cotaſ: ad d. l. 14. Zaſ: 2.ſing.reſponſ. c.19. Sichard. Vultei. ad d.l.1.C.de Jurisdict: Donell: 17. comm. 10.

XXXIV.

Procedere hoc videtur in contentioſa, non verò voluntaria jurisdictione.

l.14.de manumiſſ.l.18.§.1.de manumiſſ.vindict. quia per alium litigare licet, non verò lege agere l.166.de R.J.l.25.§.1.de adopt: l.3.de acceptilat.l.3. C.de vindict. libert.l. un.in fin. de off.conſul: juncta l.15.§.3. l. 20. §. 4. de man. vindict. Govean: ad l.14.de Jurisd. Cujac: 7.obſ: 17. Vult: ad l. 1.C. de Jurisdict. Gentil: lib.1.c.19. Gilbert: Reg: 1.enant.c. 29.

XXXV.

An verò tali conventioni, qua alius quam cujus jurisdictio eſt, judex eligitur, litigantes ſtare teneantur? mutari voluntatem poſſe ante aditionem Africanus reſpondit.

l. 8. h. t. l. pen. C. de pact: Alciat: 2. paradox. 7. Govean. Duaren. ad d. l. 18. Cujac. tractat: 7. ad African. in pr. Donell. 17. comm. c. 10. & ad l. pen. C. de pact. Vult. ad l. 1. C. de juriſd. n. 143. Gœdd. ad l. 3. n. 45. de V. S. Coraſ. 4. miſcell. 5. Fachin. 1. controv. 61. Obrecht. theſ. 169. Dn. Arum. diſp. p. 2.

XXXVI.

Finitur jurisdictio & quidem propria ſeu ordinaria morte magiſtratus *a* ac etiam recuſatione judicis ob juſtam ſuſpicionis cauſam *b*

a l. 6. h. t. c. 2. de offic. de leg. in 6. Gentil. libr. 2. c. 28. *b* l. 16. C. de judic. c. 41. &c. 61. de appellat. Hotoman. ad d. l. 16. Cujac. 9. obſervat. 23. & Novell. 53. Donell. 17. com. c. 24. Vult. 2. Jurispr. 30.

XXXVII.

Quod poſterius tam in judice dato, quam ordinario militat.

c. 4. c. 10. in fin. de for. compet. c. 39. de offic. de leg. l. 16. C. de judic. l. 9. de liberal. cauſ. l. 4. C. de jurisdiction. Authent. & conſequenter C. de ſentent. & interlocut. Novell. 69. c. 2. fac. l. 17. de Jurisdict. Cujac. 9. obſervat. 23. Oldendorp. cl. 7. act. 1. Donell. 17. com. c. 24. Dn. Arum. diſp. de judic. Alit. Duaren. ad l. 10. de jurisdict. Sichard. ad l. 16. C. de judic. Mynſing. 2. obſerv. 52. Gail. 1. obſerv. 33. Bronch. centur. 1. aſſert. 66.

XXXVIII.

Mandata jurisdictio morte mandato-

datoris & revocatione mandati re integra finitur *a* Prorogata pœnitentia litigantium ante aditionem facta. *b*

a l. 6. de jurisdict. l. 26. in pr. & l. 27. §. 3. mandati §. 10. & 11. inſtit. eod. Govean. Duaren. ad d. l. 6. Gentil. lib. 2. c. 29. *b* l. 18. h. t. Duaren. c. 6. Gothofr. ad l. pen. C. de pact. Treutler. disput. 3. vol. 1. theſ. 12. Zang. p. 2. de except. c. 1.

XXXIX.

Effectus jurisdictionis eſt producere actionem confeſſoriam & negatoriam qua defenditur.

Bald. in rubric. C. de uſufr. Innocent. in c. de quarta ext. de præſcript. Jaſon. Fab. ad §. æquè inſtit. de act. Ferrar. in for. libell. §. plena n. 7. Weſenb. in paratit. n. 13. vid. Vaud. 2. var. q. 27.

XL.

Huc ſpectat Edictum de albo corrupto jurisdictionis perpetuæ cauſa propoſitum, quod populare eſt, in 50. aureos, contra dolo malo corrumpentem.

l. 7. ibi Duaren. Govean. de jurisdict. Cujac. lib. 10. obſervat. 10. Coraſ. 4. miſcell. 6. Forner. 1. ſelect. c. 24. Buſs. 1. ſubtil. 2.

XLI.

In quo pœna actori, ſicuti in actionibus

onibus popularibus juris eſt, adjudicatur.

l.12.de V.S.l.3.in pr.de ſepulchro viol.l.fin.de litigioſ:l.5. §.5.de his qui dejec.vel effud:Donell: ad pr.de act.n.14.Gœdd. ad l.12.de V.S.n.15.Dn.Arum.exercitat.Juſtinian: 18.

XLII.

Quod ſi familia alicujus album corruperit, plura facta intelliguntur, ſicut etiam in injuriis, ac pro ſingulis ſolida pœna inferenda eſt, ſecus eſt in furto ac damno dato.

l.9.h.t.l.34. de injur: l.1.§.1.2. ſi famil: furt. fec.l.32.in pr. ad l.Aquil.Govean: Duarenus ad d.l.9.Cujac: 8.obſ. 20: Charond: 1.veriſimil: 9. Zaſ: intellect.ſingul.c.28.

XLIII.

Nunc de iis qui munere jurisdicundi honorati fuerunt, & pro poteſtate ſibi conceſſa jurisdictionem exercuerunt. De his in genere Ulpianus ait: Qui jurisdictioni præeſt, neque ſibi jus dicere debet, neq; uxori vel liberis ſuis neque libertis vel cæteris quos ſecum habet,

l. 10. h. t. Paulus in l.ult: h. t.neq; extra territorium neq; ſupra jurisdictionem jus dicere poſſe, ait, nec generalem illam regu-

regulam ab Ulpiano præſcriptam infirmat Africanus in l.77. de judic. Govean. Coſtal. Fab. ad d. l.10. h.t. Duaren. 1. diſp. c.51. Donell. 17. comm. 25. Cujac. tractat: 3. ad African. & in recit. ad d. l.10. Coraſ. 4. miſcell. 9. Hot: in epit. de jurisd. n.15. Bronch. 1. aſſert. 20.

XLIV.

Merum imperium habueritne privatus, dubitatur, affirmat Cujacius & Faber, *a* nos negamus. *b*

a Cujac. 21. obſ. 30. Fab. ad l.70. de R. J. Cabot. 2. diſp. 5. *b* arg. l.4. de recept. arbitr. l.14. de jurisdict. l.3. de: off. præſid. Sigon. 3. de judic. 1. Henric. Sverin. repetit. lect. c. 6. Dn. Arum: diſp. 2.

XLV.

Merum imperium in urbe habuit præfectus urbi *a* in provinciis præſes *b* proconſul. *c*

a l. 1. in pr. de offic. præfect. urb. l. 1. §. 3. de pœn. l. 3. §. 1. & l. ult. de offic. præfect. vigil. l. un. C. eod. *b* l. 6. §. 8. l. 10. de offic: præſid: an jus deportandi ipſi planè fuerit denegatum non immeritò dubitatur, ob l. 6. §. 1. de interdict. & re leg: l: 2. §. 1. de pœn: l. 1. quando appell: l. 1. §. 3. de legat: 3. l. 6. §. 7. de injuſt. rupt: irrit: expedire controverſiam hanc videtur l. 7. §. 1. de interdict. & re leg: vid. Cujac. ad l. 6. de injuſt. rupt: teſt: Fab. ad l. 70. de R. J. Hottom: 3. obſerv. c. 12. Muſcorn: n. 102. Cabot: 2. diſp. c. 5. Bronch: centur. 1. in miſcell: aſſert. 8. & 12. *c* l. 6. l. 7. l. 8. l. 11. de offic. procoſ: & leg. elegant: Govean: ad l. 3. h. t. Muret: tractat. de Jurisd. Obrecht: c. 6. Longovall. parr. 3. l. 3. h. t. De quæſtoribus parricidii anxiè diſquiritur, an ipſi habuerint merum imperium, quia eorum in ſcriptis veterum tenuis. memoria eſt relicta, ut Muretus loquitur, negat iis conceſſum merum imperium

Gove-

Govean. in d. l. 3. affirmant reliqui Sverin. repet. lect. c. 6. Obrecht. c. 6. quorum ſententia probabilior videtur per l. 2. §. 23. ubi Zaſ. Cujac. Oldendotp. Muret. Oberlin. de O. J. De præfect. vigil. Vid l. 3. l. 4. de offic. præfect. vigil. l. penult. de condict. cauſ. dat. l. un. C. de offic. præfect. vigil. De præfect. prætor. l. un. de offic. præf. prætor. l. 3. C. eod. l. 4. C. locat.

XLVI.

Mixtum imperium habuerunt conſules *a* prætores *b* ac ii quibus generalis propriaque mandata eſt jurisdictio. *c*

a l. un. de offic. conſul. l. 2. de in jus voc. primis temporibus, etiam merum l. 2. §. 16. de O. J. *b* l. 2. de in jus voc. l. 36. de injur. l. 16. l. 17. h. t. Muret. h. t. Govean. ad l. 3. Longovall. part. 3. l. 3. h. t. Cujac. ad l. 9. h. t. Gentil. lib. 1. c. 6. *c* l. 1. in fin. & l. ult. de offic. ejus.

XLVII.

Succedunt magiſtratus municipales *a* quorum duo ſunt genera, Duumviri & Defenſores. *b*

a de quibus l. 1. ad municipal. l. 18. l. 228. de V. S. Gell. lib. 16. noct. Attic. c. 13. Alciat. ad l. 228. de V. S. Gvid. Pancirol. tractat. de magiſtrat. municipal. Weſenb. in paratitl. Gœdd. ad l. 18. de V. S. Gentil. lib. 2. c. 5. *b* l. 1. §. 9. de magiſtrat. convent. l. un. ſi quis jus dicent. non obtemperat. l. 2. C. de defenſor. illi ex decurionibus eligebantur l. 1. C. de magiſtr. municipal. l. 6. de muner. & honor. hi ex plebe, l. 2. C. de defenſor. differebant etiam officiis ut conſtat ex l. 3. l. 5. C. eod.

unicam

unicum defenſorem fuiſſe arguit l. 1. l. 3. C. eod. l. un. C. ut omnes judic. tam civil. vid. Donell. 17. com. 7. Gentil. lib. 2. cap. 5.

XLVIII.

De his quæritur, an omni imperio fuerint deſtituti quo inclinare Duarenus videtur: *a* nos illis denegata ea reperimus, quæ magis imperij ſunt. *b*

a Duaren. c. 4. de jurisdict. dicit totam diſputationem de jurisdictione pertinere ad pop. Rom. non magiſtratus municipales, & Longovall. part. 3. l. 3. h. t. ait jus civile adeò eos depreſſiſſe & pro abjectis habuiſſe ut mixtum imperium minimè conceſſerit, quos ſequitur Bronch. centur. 1. miſcell. aſſert. 11.

b l. 26. ad municipal. l. 2. de Jurisdict. l. ult. de offic. ejus l. 29. §. 7. ad l. Aquil. Donell. 17. com. 8. Cuj. ad l. 2. h. t. quamvis eorum jurisdictionem conciſam non negemus ex l. 28. ad municipal. Authentic. de defenſor. §. 3. l. 12. h. t. &c. vid. Pancirol. d. tractat. c. 8. Gentil. lib. 2. c. 5.

XLIX.

Excipiuntur duæ cauſæ, quas municipalibus prætor vel præſes injunxit, nempe cautio & poſſeſſio cætera ſuæ jurisdictioni reſervavit.

l. 1. l. 4. §. 3. de damn. infect. & habent id ex jure & edicto perpetuo ſcilicet ut cavere jubeant & poſſidere ex primo decreto, ſicuti id doctiſſimè explicat Goveanus ad l. 4. de jurisdict. Cujac. ad l. 2. h. t. Gentil. lib. 2. c. 6.

L.

An mulctare potuerint, pulcherrimæ dubitationis eſt, affirmat Cujacius, contrarium nobis videtur probabilius.

l. un. ſi quis jus dic. non obtemp. l. 2. §. fin. de judic. l. 131. §. 1. de V. S. Cujac. ad l. 1. h. t. Muſcorn. n. 118. Gentil. lib. 1. c. 7.

LI.

De Rectoribus Academiarum quid affirmandum? Statuimus cum ijs, qui mixtum imperium eis conceſſum eſſe demonſtrant.

Authen. habita C. ne fil. pro patr. Sichard. ad d. Auth. Muſcorn. n. 75. Treuler. diſput. 3. theſ. 4. vol. 1. vid. Donell. ad d. Authen. Oldendorp. de jure ſingular. Gentil. lib. 3. c. 17. Dn. Arum. diſput. 2.

LII.

Jure Saxon. duæ jurisdictionis ſpecies traduntur una ſuperior quæ cauſas criminales, altera inferior quæ civiles comprehendit.

Landrecht. lib. 1. art. 68. & lib. 2. art. 13. juncta gl. Reinh. part. 6. diff. 46. Coler. de proceſſ. execut. part. 2. c. 1.

QVÆST.

An in poſſeſſorio fundetur jurisdictio feudalis, domini vel parium, an ad ordinarium ea ſpectet?

DECANUS ET CÆTERI DOCTORES FACULTATIS JURIDICÆ ACADEMIÆ JENENSIS.

L. S.

QUEMADMODUM in plantis uſu veuire ſolet, ut ſi quæ ſolum fertile ſunt nactæ culturâ accedente feliciter ſurgant, & in herbâ adhuc delectationem ſui & ſpem fructus uberioris faciant: ita quoq; cum hominibus comparatum eſt, ut ab ipſis ſtatim incunabulis indoles ſeſe prodat, quæ ſi non negligatur, ſed ea, quam decet, ratio ejus habeatur, in ſui amorem nos rapiat, & quæ virtutis maturitas, quantæq́; fruges induſtriæ ſint futuræ ſignificent. Utq́; iſtæ nos delectant, ſic ante tempus, & in

ſolo

ſolo enatæ minus conveniente, quantumvis magnum quid ab initio polliceantur: quia tamen antequam maturitatem ſuam conſequantur, flacceſcunt, eas deſpicere ſolemus: quem ad modum ingenia præcocia, utut naturæ dotes ſupra conſvetum, & quam ea fert ætas præſtantiora ſeſe proferant, tamen in doctos minimè probantur. Quâ de causâ Philoſophus, ad diſcernenda ejusmodi ingenia actiones eſſe attendendas, monet, ut ſi quidē illæ ab habitib. profiſciſcantur, vel ſaltem dependere inde videantur, prematura illa non dicamus, ſed excellentiæ cuidam naturæ, quæ non præcurrit ſuum habitum, ſed fortiora ſemina illius continet, adſcribamus. Themiſtoclem certe à pueris indole ſapientem & ſtudio ad res magnas propenſum, diſciplinas morales, quæ ad voluptatem vel urbanitatem conferunt, ſegniter & lentè arripuiſſe, quæ verò de prudentiâ vel rebus agendis tractant,

præter ætatem arripuiſſe legimus, ut pluribus laudes ejus Plutarchus perſequitur. De Cyro, Alexandro Magno, Alcibiade, Hercule, Achille, aliјsq́ innumeris, quos ſeſe à pueritia geſſerint, in vulgus etiam notius eſſe arbitramur, quàm ut hanc telam hoc in loco pertexere neceſſum ſit. Huic claſsi meritò accenſemus CHRISTOPHORUM CAROLUM *à* BRANDENSTEIN, *qui à Parente ſuo Magnifico & Nobiliſsimo Viro* ESAIA *à* BRANDENSTEIN *Illuſtriſsimo Principi ac Dn. Dn.* CHRISTIANO II. *Saxoniæ Duci & Electori, Dn. noſtro clementiſsimo, à conſilijs Secretioribus, & judicij ſupremi Curialis in Electoratu Præſide lectiſsimo, de manu in manum Humaniſsimo & Præſtantisſimo Viro M.* CHRISTIANO MAMPHRASIO *cum fratre* JAN-GEORGIO *ad jus noſtrum addiſcendum privatim traditus, &*

pri-

primo Lipſiam, inde ad nos miſſus, vitam ſuam ita inſtituit, ut nemini moleſtus, jucundus omnibus & affabilis, quibus cum converſatus fuit, eſſet. Juriſprudentiæ operam navavit perquam diligentem, inq; eam curam ſedulò incubuit, ut cum fratre ſuo JAN-GEORGIO *hac in re eſſet ipſi honeſta contentio, uter ab altero vinceretur; ingenio cum eleganti, tum acuto & prompto præditus eſt. Id quod præter alia Labyrinthus Jurisdictionis, de quâ in certas concluſiones redactâ, publice diſputationem ſub Præſidio Dn. Collegæ noſtri* JOHANNIS SVEVII *U. J. Doctoris, Profeſſoris, Dicaſterij Provincialis & Scabinatus Aſſeſſoris digniſſimi, habuit, oſtendit. In eâ enim ita ſe geſſit, ut neſciverimus, ætatem magis (agit enim jam quintum decimum ætatis annum) an felicitatem ingenij miraremur. Ad ſingula profectò argumenta ex jure noſtro deſumpta, prom-*

promtè, acutè, eleganter, atq; ad rem reſpondit, exemplumq́; planè ſingulare in hac Academiâ reliquit, quam etiam, ne quis favori vel auribus nos vel minimum dare ſuſpicetur, in teſtem producimus. Quæ inſuper ominis loco hiſce paucis omnia ipſi fauſta precatur:

Dî tibi fata duint, ſerventq; ſequentibus annis,
Publica res per te ſtet, ſtetq; Eccleſia, patris
Excitet exemplum te, famæ ingensq́; cupido.

Jenæ Kal. Auguſti Anno 1607.

Ad

Ad

Nobiliſſimos Adoleſcentes,

JAN-GEORGIUM

ET

CHRISTOPH-CAROLUM

Fratres Germanos,

Generoſi atq; Magnifici Viri ESAIÆ à Brandenſtein / in Oppurgk / Gruna / Krowitz & Knau / Illuſtriſſimo Principi CHRISTIANO II. Saxoniæ Duci & Electori &c: à Conſiliis ſecretioribus, & judicii ſupremi Electoratus Præſidis eminentiſſimi, Filios, Publicè de Jure in Academiâ JENENSI ſumma cum laude diſputantes.

EXtulerat cum fortè caput Sala fontis ad undas
Impoſitura novas leges, & jura vocatis
Æquoreis Nymphis, audit te, JANE-GEORGI,
Et te CHRISTOPHORUM-CAROLUM ſtipante coronâ
Atq; ſenum atq; Virûm juvenumq; reſolvere nodos
Juris, ut à quoquam, Themidis qui totus in arte
Conſenuit, fieri meliùs non poſſit ad ungvem;
Audit, & attonitis animis immobilis hæret
Immemor ipſa ſui, fœcundi pectoris artes
Et lingvæ mirata decus, vix ſeptimus illum,
Quintus at à decimo hunc, inquit, vah! cœperit annus,
Et ſic ingenium ætatem prævortier! hiſce

DI ſuperi aſpirate auſis, date tempora vitæ.
Si tales dederis plures mihi Juppiter, haud me
Vel Padus Eridanusve ſuperbus vicerit unquam.
Ille vel hic quamvis æquet ſua nomina cælo,
Pauperis atq; putet doctam numerare juventam.

AD
Dn. CHRISTIANUM MAMPHRASIUM

MAMPHRASI, *invideamus, aut amemus?*
Hanc qui Academiam Salæ ad fluenta
Pari hoc Nobilium facis carere,
Fratum BRANDSTENIÛM: *quid ipſe ceſſem*
Fateri, invideo, heu, & invidebo,
Donec reſtituas ſalana eosdem,
Aut huc ingenio pares & arte
Ac ætate alios ſimul reducas.

Johannes Svevius J. U. D. P. P.

II.

BRANDSTENIAM ſobolē ſolventem ænigmata Ju-
Audiit è cathedra Phœbus, & obſtupuit: (ris
Ipſe, ait, imberbis juvenis florentibus annis
Aonium teneo jugiter imperium:
Nobile par fratrum hoc prope jam puerilibus annis
Diſſerit è cathedra, quæ decuere ſenes.

Macti

Macti animo juvenes, magni ſpes magna parentis,
Spes patriæ, generis fama, decusq́; ſcholæ:
Quos ego jam inſolitis, ſed veris laudibus orno:
Mox patria ut columen præſidiumq́; colet.

Zacharias Brendel Med. D. & Profeſſ.
in Salana pub. F.

III.

INclyta Nobilitas, quæ nominis hujus honorem
Jure ſibi ſumit, mihi quattuor eſſe videtur,
Singula ſi numeres aptè, ſuffulta columnis.
Prima Patrum virtus veteranaq́; gloria, quondam
Sæpius in dubiis Patriæ ſpectata periclis:
Seu procul hinc eſſet noſtris pellendus ab oris
Hunnus: ſeu Francos metuens, & Teutonis arma
Herculeas fugeret Saracenus ad usq́; columnas.
Altera magnorum Regum vox publica, magnæ
Debita virtuti qui præmia ſolvere gaudent
In ſignes titulos, & Nobilitatis honores.
Tertiâ ſi quæ ſit dubites: ea propria virtus,
Et proprium cujusq́; decus, ſeu Marte paretur
Et ſagulo, ſeu fortè togâ quæratur, & arte.
Nobilitatis honos, & gloria ſumma: Parentum
Si pia poſteritas laudes virtutibus æquet:
Quale manus addunt ebori decus: aut ubi flavo
Argentum, Pariusve lapis circundatur auro.

Vltima priſcorum vetus eſt opulentia patrum
Ad ſobolem translata ſuam, ſeroſq́; nepotes,
Quam Stagirita ſenex addit. Sed claudus, & excors
Sæpe viros ſummos Plutus malè ditat: egeſtas
Nec potis eſt vera tenebras offundere laudi.
Hæc ego dum modulor, ſubitò mihi cynthius aurem
Vellit, & an noſti quos jam memoraveris infit?
Hîc BRANDENSTENIOS *Fratres ego protinus inquam,*
His numeris deſigno meis: te JANE GEORGI,
Et te CHRISTOPHORUM CAROLUM: *quibus omnis ad unguem*
Nobilitatis honos, nomenq́; decusq́; perenne
Convenit. Egregios quid avos, quid multa vetuſtæ
Commemorem benè geſta Domus? quid plurima noſtri
Temporis acta canam? Patriæ florentis habenas
Saxonicâ veſter Genitor moderatur in aulâ,
Et præſes Themidis juſtâ ſua cuiq́; bilance
Dividit, & tetricas properat componere lites. (*Gentis*
Quid SCHVVIBOLDE *tuas, quid* ISACE *vir optime*
O BRANDENSTENIÆ *duo lumina carmine laudes*
Enumerem? veſtris populiq́; Duceſq́; reguntur
Conſiliis: veſtram dives Thuringia, veſtram
Miſnia ſentit opem, ſentit Voitlandia tellus.
Hæc igitur generis virtus antiqua tot ante
Secla novæ laudis tulit inclyta præmia, magni
Præmia quæ Reges tribuunt, ſummiq́; Monarchæ,
Cælatum ſignis clypeum, galeamq́; comantem,
Et ſylvas, & agros, & flumina piſcibus apta.

Hæc

Hac eadem virtus tot jam labentibus annis
Tranſiit ad ſobolem non interrupta paterni
Æmula ſplendoris. Teſtes mihi vera canenti
Vos eritis Fratres. Vix jam tria, vixq́; tenellæ
Luſtra per egiſtis vitæ: Sed vivida longè
Ante venit virtus annos, Juvenesq́;, Viroſq́;
Et tremulos poſt ſe vetulos invicta relinquit.
Vos nuper Salici ſtupuêre theatra Lycei
Miſcentes pulchrum mediâ certamen arenâ,
Et dubij laqueos juris, pedicasq́; ſecantes
Ancipiti rectæ gladio rationis, & artis.
Deniq́; nec vobis opulentia deſit. Habetis
Omnia quæ ſolidæ ſunt Nobilitatis: habetis.
Omnia quæ teneris voveat nutricula pupis.
Vos amat, & retinêre cupit Salana, ſimulq́;
Omnes, qui veſtri ſimiles ſacrata Camœnis
Ocia non rumpunt ferro, neq́; ſangvine gaudent
Ceu lupus, & furvis quæ fallit hyæna ſub umbris.
Gratulor has dotes vobis, magnoq́; Parenti
Gratulor, & toti patriæ: neq́; fallor amore
Augurioq́; meo: ſi quæ benè cepta ſecundet
Ipſe DEUS, *juſtusq́; labor ſimul urgeat: olim*
Aëreas ſummi ſcandetis honoris ad arces,
Et BRANDENSTENIUM *tolletis ad æthera nomen.*

Wolfgangus Heider M. F.

IV.

PARODIA HORATIANA ex lib. 4. Carm. Oda 3.

QUem tu ſumme DEUS ſemel
Naſcentem placido lumine videris,
Illum non furor Africus
Turpabit ſocium, non Venus impigrum
Curru ducet Olympico
Victorem, neq; tot facta tyrannica
Squalentem vitiis ducem,
Qui præcepta Patrum rideat & DEI,
Oſtendent tumidæ ſtygi:
Sed quæ *Suada* ſuo flumine perluit
Et dotes CHaritum, Vicum
Fingent Æolio carmine Nobilem.
Et vos BRANDSTENIÆ domus
O FRATRES gemini, lucida ſidera
Muſarum atq; arbiter artium
Dignatur ſoboles inter amabiles
Doctûm apponere circulo,
Ut jam Parca minus læſerit in vida.
O ſangvis bone: quam genus
Quam formam proprio Marte beaveris.

O ſangvis

O ſangvis ſtudiis quoq;
Donature, tuis ſi liceat, decus.
Tanti juris Apollines
Et tanti generis germina publica
Emirabitur inſolens
Ætas, quæ pedibus venerit abditis.

M. Thomas Sagittarius P. Cæſ.
& Gr. Ling. Prof. Publ.

V.

Ode Alcaica

In honorem Nobiliſſimi, ſagacis & induſtrii adoleſcentis

CHRISTOPHORI CAROLI
à Brandenſtein, reſpondentis

COnſideratè ſingula dicere,
Enucleatè ſingula ſcribere
Quæ maximâ curâ laborat,
CHRISTOPHORI CAROLI camœna
Jam prodit armis ingenij ſui
Depræliari diſcupiens, neq;
Abſtruſa jurisdictionis,

Quæſita abhorret. Non ſatis eſt enim
Multum legendo literulis domi
Impalluiſſe, atq; audiendo
Repere ſemper humi in Lycéo:
Sed proferamus nos quia publicè
Facti viri olim, quæ puerilibus
Percepimus luſtris, theatrum
A teneris quoq; jure amemus,
Atq; ad loquendum ſurgere publicè
Diſcamus. Ergo jam CAROLE es mihi
Inſigniter deprædicandus,
Qui ſpecimen ſtudij editurus
Scandis cathedram juridici fori.
Doctore claro præſide SVVABIO
Quasq; expedis objectiones,
MAMPHRASIIQUE fidem ſecutus,
Et inſtitutum jam monitu patris
Non uſus alis Icariis volas
Per aërem; inſtructus ſed arte
Belligeras, acieq; mentis.
Donata velox ante pilos tibi eſt,
Mirabitur quam JENA, ſcientia
Legum. Euge ad optatam illa frugem
Perveniat, facias JEHOVA.

M. Michael Pharetratus Eccleſiæ Weyrenſis Parochus.

VI.

PAr fratrum generis lumine nobile,
Par fratrum ingenii nobilius bono,
Pubescentibus annis
Canas anticipans nives:
Quis veſtros animat tandem animos De-
Thyrſo percutiens laudis idonea, (us,
Et calcaria ſubdens
Ad virtutis adoream!
Quis nondum anthereona ambit amabili
Flos primus nebulâ, vixq; puertiæ
Quos ceſſantibus annis
Transſcribit juvenum choro
Ætas: tam facinus grande capeſſere
Auſos, Evnomies in penitralia
Ut ſeſe penitrare
Nequaquam veriti ſient!
Cui non intimius cor occupet ſtupor,
Cui non læva ſimul pectora palpitent,
Dum vos ſpectat ephebos

Fundentesq́ſenum vocibus æmulas
Voces, totq́catos non ſine gloria
Seſe opponere griphis!
Vobis JENA *loquentibus*
Ad Thüringiacum percelebris SALAM
Adſurgit, venerans vos pueros-ſenes,
Et ſpectacula mirans
Exemplo ſine præbita.
Jam poſtquam ſatis eſt Eunomiæ datum
Jenææ, Euganeo ſiſtimini polo,
Et cum moribus urbes
Spectatum ite, rediteq́.
ITE, ITE, *& Patrium pectus amabili*
Farctum lætitiâ reddite. Vos de hinc
Par æquabile fratrum
Conatu referet pari.

Juſtus Zinzerling.

VII.

VII.

Nobiliſſimo & Amœniſſimi Ingenii adoleſcenti

Dn. CHRISTOPHORO CAROLO à Brandenſtein,

SIc decet! Excellens teneræ flos CARLE juventæ
   Æmule magnamini, Magnificiq; patris.
Perge bipartiti properare per æquora Juris.
   Quodq; legis, deinceps non remoreris, iter.
Te circumſilient ſquamoſo ventre ceraſtæ,
   Scyllaq; monſtroſos exhibitura canes:
Quin etiam vires jungendo fortitèr Evris,
   Auſter in incertum vela ſonorus aget.
Quid tum? miteſcent quævis adverſa, Diceſq;
   Parcet amatorem deſeruiſſe Thetis.
Sidera nec fuerint ullis obſcura tenebris,
   Purus & Orion, pura nitebit Hyas.
Inde revertentes amicibunt ſerta carinas,
   Semper & in placido littore tutus eris.

Obſerv. cauſſa ſcrib.

Digitized by Google

VIII.

RAri animi, virtute pares & ſtemmate clari,
Semina, dum modò jam, Patriæ virtutis, Ephebi
Proditis & mentis celſæ ſpiratis odores,
Et latii juris nodos, abſtruſaq; ſenſa
Excutitis graviter ſuggeſta SALANA tenentes:
Attoniti novitate viri, juvenesq; ſenesq;
Suſpiciunt lingvaq; decus, legumq; profundam
Notitiam, fructus mirantur & indolis altæ.
Sat benè! congrator plauſu ubere, texitè telam
Inceptam, tanti & veſtigia carpite patris,
Quo duce Romulei ſinuoſa volumina Juris
Pandite judicio, decus & ſuperaddite veſtro
Antiquo generi; nec enim nos omnia fallunt,
Quin qnondam ingenio ſit magnus uterq; futurus.

Debitæ obſervantiæ cauſa

Deproperabat

ADAMUS HERR V. V.

FINIS.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE